

Latvijas Bankas nemonetārās politikas portfeļi: ar klimatu saistītās informācijas atklāšana

Saturs

1. Ievads	3
2. Pārvaldība	4
3. Stratēģija	5
3.1. Akcijas	5
3.1.1. Iesaiste	5
3.1.2. Ar klimatu saistīto risku mazināšana un tematisko ieguldījumu stratēģijas	6
3.1.3. Izņēmumi	6
3.1.4. Bioloģiskā daudzveidība un piesārņojums	6
3.1.5. Vide, sociālā atbildība un pārvaldība (VSP)	6
3.2. Fiksēta ienākuma vērtspapīri	7
3.2.1. Attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	7
3.2.2. Globālais investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	7
3.2.3. Strukturētie finanšu instrumenti	7
4. Risku pārvaldība	8
5. Rādītāji un mērķi	9
5.1. Ar klimatu saistītās informācijas atklāšanas rezultāti 2024. gadā	10
5.2. Attīstīto tirgu akciju portfelis	12
5.3. Attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	13
Secinājumi	14
1. pielikums	15
2. pielikums	16
3. pielikums	17

1. Ievads

Klimata pārmaiņas apvienojumā ar pāreju uz klimatneitralitāti var izraisīt finanšu risku palielināšanos. Latvijas Banka apzinās, kā šāda dinamika ietekmē makroekonomisko vidi un finanšu stabilitāti, galarezultātā ietekmējot tās nemonetārās politikas ieguldījumu portfeļos (NPIP) ietilpstošo aktīvu riska profilu. Šo problēmu risināšanai Latvijas Bankas ar klimatu saistītā ieguldījumu pārvaldības stratēģija vērsta uz trim pamatmērķiem: ierobežot klimata riskus, mandāta ietvaros atbalstīt pāreju uz klimatneitralitāti un, daloties pieredzē, veicināt saskaņotu rīcību ar citām finanšu iestādēm, politikas veidotājiem un regulējuma struktūrām. Šajā ziņojumā ir sniegta ar klimatu saistītā finanšu informācija par Latvijas Bankas NPIP.

Latvijas Banka ir izstrādājusi [Ilgtspējības stratēģiju](#), kas definē bankas izpratni par ilgtspējību un izklāsta tās uzdevumus ilgtspējības principu integrēšanā, lai nodrošinātu Latvijas Bankas likumā noteikto uzdevumu veiksmīgu izpildi, t. sk. ārējo rezervju un citu finanšu ieguldījumu pārvaldīšanu. Ilgtspējības stratēģija pirmoreiz tika publicēta 2021. gada novembrī un pārskatīta 2023. gada jūnijā, lai atspoguļotu mainīgo vidi un palielinātu Latvijas Bankas centienus ilgtspējības sasniegšanā. Turklāt Latvijas Banka piedalās centrālo banku un uzraugu Finanšu sistēmas zaļināšanas tīkla (NGFS) darbā, kā arī atbalsta Eirosistēmas klimata politikas īstenošanu un aktīvi iesaistās tās veidošanā.

Latvijas Banka publicē ar klimatu saistītu informāciju par saviem NPIP saskaņā ar Eirosistēmas kopējo nostāju ar klimatu saistītās informācijas atklāšanā. Šis ir Latvijas Bankas trešais ziņojums. Informācijas sniegšanā ir ievēroti Finanšu stabilitātes padomes Klimata finanšu informācijas atklāšanas darba grupas (TCFD) ieteikumi un terminoloģija, un informācija ir strukturēta saskaņā ar šādām četrām TCFD kategorijām: "Pārvaldība", "Stratēģija", "Riska pārvaldība" un "Rādītāji un mērķi". Kategorijā "Rādītāji un mērķi" ievērotas Eirosistēmas kopējās informācijas atklāšanas prasības. Šajā ziņojumā ir paplašināts rādītāju klāsts, tam pievienojot 3. pakāpes siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas rādītājus.

Latvijas Banka pakāpeniski paplašinājusi Ilgtspējības stratēģijas integrāciju vairākos NPIP un plāno šajā virzienā darbu turpināt. Latvijas Banka sniedz informāciju arī par 2024. gadā veiktajām pārmaiņām attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelī un globālajā investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelī, integrējot ilgtspējības apsvērumus ieguldījumu vadlīnijās. Ilgtspējības stratēģiju integrēšana notiek, neskarot citus ieguldījumu mērķus, kas ietverti Latvijas Bankas mandātā.

Laika gaitā ar ilgtspējību saistīto datu atklāšanas metodika tiks uzlabota, attiecīgi sekmējot Latvijas Bankas centienus mazināt tās ietekmi uz vidi un palielināt pārredzamību saistībā ar tās portfeļu pakļautību klimata riskiem un to oglekļa pēdas nospiedumu.

2. Pārvaldība

Latvijas Banka atbalsta un ievēro Eirosistēmas kopējo nostāju attiecībā uz ilgtspējīgu ieguldījumu principiem saistībā ar klimata pārmaiņām. Ilgtspējība NPIP pārvaldībā tiek ņemta vērā līdztekus tradicionālajiem mērķiem: kapitāla saglabāšanai, likviditātei un ienākumu radīšanai vidējā termiņā.

Latvijas Banka ir pieņēmusi visaptverošu pieeju ar klimatu saistītu jautājumu pārvaldībai, tos integrējot esošo pārvaldības un ieguldījumu pārvaldības struktūru ietvaros.

Latvijas Bankas padome atbild par to principu un mērķu apstiprināšanu, kuri saistīti ar ieguldījumiem NPIP, t. sk. ar klimatu un ilgtspējību saistītu mērķu apstiprināšanu, savukārt Latvijas Bankas investīciju komiteja un Tirgus operāciju pārvalde īsteno šos principus praksē, ziņojot Padomei reizi gadā.

Līdz šim Latvijas Banka ir piemērojusi ilgtspējības stratēģijas attīstīto tirgu akciju portfelim, attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelim un globālajam investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelim. Latvijas Banka ir apņēmusies izpētīt iespējas plašākai ilgtspējības mērķu integrēšanai NPIP pārvaldīšanā saskaņā ar Ilgtspējības stratēģiju.

Ilgtspējīgu finanšu un ar klimatu saistītu risku pārvaldība Latvijas Bankā nepārtraukti tiek pilnveidota. Gaidāms, ka laika gaitā uzlabosies ilgtspējības stratēģiju piemērošana, risku pārvaldības prakse un datu atklāšana, īpaši tādās jomās kā rādītāji, datu standarti, pieejamība un kvalitāte.

3. Stratēģija

"Latvijas Bankas ilgtspējības stratēģija" ir pamats ilgtspējības principu integrēšanai NPIP pārvaldībā. Ņemot vērā Latvijas Bankas piesardzīgo pieeju, galvenos ieguldījumu mērķus un tās ieguldījumu portfeļu pašreizējo sastāvu, ilgtspējības stratēģiju integrēšana tiek apsvērta katram ieguldījumu portfelim individuāli. Lai gan pašlaik Latvijas Banka nav noteikusi vienotu dekarbonizācijas mērķi attiecībā uz NPIP, ieguldījumu portfeļu dekarbonizācija tiek īstenota, izmantojot pielāgošanas procesu. Nozīmīgs progress ilgtspējības integrēšanā panākams, tikai uzlabojot metodiku un nosakot stingrus datu standartus. Ņemot vērā Latvijas Bankas NPIP ieguldījumu struktūru, uzlabotu ar aktīviem nodrošinātu instrumentu datu pieejamība būtu nozīmīgs solis šajā virzienā. Tomēr tik ilgi, kamēr ilgtspējības un klimata datu kvalitāte joprojām būs neskaidra, plašas pārskatu sniegšanas prasības mazinās pievienoto vērtību. Līdz ar to Latvijas Banka piešķir prioritāru nozīmi Eirosistēmas kopējām obligātajām informācijas atklāšanas prasībām.

3.1. Akcijas

Aktīvas atbildības uzņemšanās iespēju, datu pieejamības un pieejamo stratēģiju apvienojums padara akcijas par vispiemērotāko aktīvu kategoriju ilgtspējības stratēģijas īstenošanai. 2022. gadā attīstīto tirgu akciju portfelis kļuva par pirmo Latvijas Bankas portfeli, kuram piemērota ilgtspējības stratēģija. Piemērotie elementi ir šādi: ar klimatu saistīto risku mazināšana, tematiskie ieguldījumi, iesaiste, uz rīcību, produktiem un iesaisti balstīti izņēmumi un uz Parīzes nolīgumam pielāgotu etalonu (PAB) balstīti izņēmumi, bioloģiskā daudzveidība un vides piesārņojuma novēršana, kā arī ar VSP jautājumiem saistīta pārorientācija, un tie visi ir ilgtspējības integrēšanas veids.

2024. gada beigās Latvijas Banka analizēja iespējas portfeļa ilgtspējības vadlīnijās plašāk ietvert dabas kapitāla, piesārņojuma un atkritumu tēmas. Šīs pārmaiņas tiks atspoguļotas 2025. gada informācijas atklāšanas ziņojumā.

3.1.1. Iesaiste

Latvijas Banka uzsver, ka jāgpilnas pārmaiņas nevar panākt, tikai izslēdzot emitentus, kuri pašlaik neatbilst attiecīgajiem ilgtspējības kritērijiem, taču uzskata, ka ietekmi ilgākā termiņā var panākt ar aktīvu atbildības uzņemšanos. Attīstīto valstu akciju portfeli pārvalda ārējais aktīvu pārvaldītājs, kam Latvijas Banka ir uzticējusi iesaistes procesu. Latvijas Banka izvērtē pārvaldītāja spējas integrēt klimata stratēģijas un nodrošināt aktīvu iesaisti.

Ārējais pārvaldītājs darbojas kā aktīvs Latvijas Bankas aktīvu pārvaldītājs, rīkojoties saskaņā ar stingru iesaistes politiku. Šāda pieeja ļauj Latvijas Bankai izmantot savu akcionāra stāvokli uzņēmumos, lai ietekmētu korporatīvo lēmumu pieņemšanu saistībā ar klimata pārmaiņu riskiem un citiem ar VSP saistītiem faktoriem. Galvenie mērķi ir samazināt SEG emisijas un emitentu pakļautību klimata pārmaiņu riskam, kā arī veicināt ilgtspējību, vienlaikus attīstot labas pārvaldības praksi.

3.1.2. Ar klimatu saistīto risku mazināšana un tematisko ieguldījumu stratēģijas

Akciju portfeļa risku mazināšanas ietvars vērsts gan uz pārejas riskiem (politikas un tehnoloģiskas pārmaiņas), gan uz fiziskiem riskiem (klimata ietekme).

Portfeļa optimizēšanas stratēģijas mazina klimata pārmaiņu risku šādā veidā:

- paātrinot pāreju uz klimatneitralitāti vēlākais līdz 2050. gadam;
- nodrošinot atbilstību Parīzes nolīgumā paredzētajām saistībām, par mērķi izvirzot oglekļietilpīguma samazināšanu par 50 % attiecībā pret etalonu vai pašdekarbonizāciju par 7 % gadā (balstoties uz 2019. gada līmeni), izvēloties to vērtību, kura katrā posmā ir zemāka;
- izmantojot ārējā pārvaldītāja ieguldījumu rīkus: ar klimata/ilgtspējības iespēju faktoru (*green opportunities factor*) un klimata pārejas faktoru (*glide path transition factor*).

3.1.3. Izņēmumi

Latvijas Bankas attīstīto tirgu akciju portfelim attiecībā uz emitentiem tiek piemēroti vairāki izslēgšanas veidi, lai nodrošinātu plašāku ilgtspējības mērķu klāstu. Tie ietver uz emitentu rīcību, produktiem, iesaisti un uz Parīzes nolīgumam pielāgoto etalonu (PAB) prasībām balstītus izņēmumus. Uz rīcību balstītie izņēmumi ir pieskaņoti Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Globālā līguma principiem. Uz produktiem balstītie izņēmumi attiecas uz neviennozīmīgi vērtējamu ieroču un tabakas ražotājiem saskaņā ar Globālo nozaru klasifikācijas standartu. Uz iesaisti balstītie izņēmumi tiek piemēroti struktūrām, kas atbilstoši ārējā pārvaldītāja tematiskās iesaistes programmai atzītas par tādām, kuru darbības rezultāti ir nepietiekami. Banka ierobežo arī ieguldījumus atsevišķās sabiedrībās, kuru apgrozījums pārsniedz turpmāk norādītās mērķa robežas (uz PAB un ieņēmumiem balstītie izņēmumi):

• akmeņogļu ieguve	maksimums 1 %;
• nafta	maksimums 10 %;
• dabasgāze	maksimums 50 %;
• neefektīva elektroenerģijas ražošana	maksimums 50 %.

3.1.4. Bioloģiskā daudzveidība un piesārņojums

Latvijas Banka piemēro nobīdes stratēģiju, lai dotu priekšroku uzņēmumiem ar labāku bioloģiskās daudzveidības un atkritumu apsaimniekošanas praksi. Šī pārstrukturēšana notiek, palielinot ieguldījumu īpatsvaru uzņēmumos, kas efektīvāk darbojas divās jomās: dabas resursi (vidējais svērtais ūdens pietiekamības, bioloģiskās daudzveidības, zemes izmantošanas, kā arī izejvielu ilgtspējīgas piegādes rādītājs) (+10 % attiecībā pret etalonu) un piesārņojums un atkritumi (vidējais svērtais toksisko emisiju, iesaistošuma materiāla un to radītā piesārņojuma un elektronisko atkritumu piesārņojuma rādītājs) (+10 % attiecībā pret etalonu).

Stratēģijas bioloģiskās daudzveidības un piesārņojuma elementi 2024. gada beigās tika pārskatīti, un portfelī veiktas attiecīgas pārmaiņas. Šīs pārmaiņas tiks sīkāk izklāstītas 2025. gada informācijas atklāšanas ziņojumā.

3.1.5. Vide, sociālā atbildība un pārvaldība (VSP)

Uzņēmumi netiek izslēgti no akciju portfeļa, balstoties tikai uz vājiem VSP rādītājiem. Lai uzsvērtu ne tikai vides, bet arī pārējo VSP dimensiju – sociālo un pārvaldības faktoru nozīmi, Latvijas Banka izmanto VSP faktora nobīdes, uzlabojot portfeļa VSP rādītāju par 10 % attiecībā pret etalonu.

3.2. Fiksēta ienākuma vērtspapīri

3.2.1. Attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis

Attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis bija otrais portfelis, kam piemērota ilgtspējības stratēģija, mainot tā etalonu 2024. gadā. Saskaņā ar indeksa nodrošinātāja metodiku izslēgšanas kritēriji tiek piemēroti šādiem emitentiem: kvazisuverēniem emitentiem, kas pārkāpj ANO Globālā līguma principus vai iesaistīti tādās darbībās kā ieroču, naftas smilšu, termālo ogļu un tabakas ražošanā. Turklāt jaunais portfeļa etalons integrē VSP metodiku, kas veicina ieguldījumu nobīdes par labu suverēniem un kvazisuverēniem emitentiem ar augstākiem VSP reitingiem, balstoties uz to ilgtspējības rādītājiem. Vienlaikus tiek samazināts to emitentu īpatsvars, kuri neatbilst indeksa nodrošinātāja noteiktajiem VSP reitingu sliekšņiem, un/vai šādi emitenti tiek pilnībā izslēgti.

3.2.2. Globālais investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis

2024. gadā globālais investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis, kuru pārvalda ārējais aktīvu pārvaldnieks, tika pārstrukturēts, lai tas atbilstu ilgtspējīga finansējuma informācijas atklāšanas regulas (SFDR) 8. panta fondu prasībām. Lai gan portfeļa galvenais mērķis nav ilgtspējīgi ieguldījumi, ilgtspējības apsvērumi ir integrēti tā ieguldījumu procesā. Šīs pieejas ietvaros tiek ierobežota aktīvu daļa, kas tiek ieguldīta emitentos ar zemiem VSP rādītājiem, kuri noteikti, izmantojot ārējā pārvaldītāja izstrādāto VSP rādītāju metodiku un salīdzinot ar VPS datu piegādātāju datiem. Kā 8. panta fonds tas pastāvīgi tiek izmantots ieguldījumu veikšanai uzņēmumos, kuri veicina ilgtspējīgu attīstību, ievēro labas pārvaldības principus un nodrošina pārredzamu informācijas atklāšanu. Šāda pieeja nodrošina, ka, lai gan ilgtspējība nav primārais mērķis, tai ir būtiska nozīme ieguldījumu lēmumu pieņemšanas procesā.

3.2.3. Strukturētie finanšu instrumenti

Būtiska daļa Latvijas Bankas NPIP tiek ieguldīta strukturētos instrumentos (ar aktīviem nodrošinātos vērtspapīros (*asset-backed securities*; ABS) un ar hipotēku nodrošinātos vērtspapīros (*mortgage-backed securities*; MBS)). MBS sniedz iespēju ieguldījumiem ar sociālu mērķi, jo MBS emitentu – valdības aģentūru *Fannie Mae*, *Freddie Mac* un īpaši *Ginnie Mae* – misija ir balstīta uz sociāliem principiem, un kuru mērķis ir veicināt mājokļu pieejamību un valdības subsidētu līdzekļu plūsmu mājokļa kredītu ņēmējiem ar zemiem un vidējiem ienākumiem.

Tomēr, neraugoties uz to, ka VSP datu atklāšanas un iesaistes jomā panākts progress, nepieciešami turpmāki datu pārredzamības, kvalitātes, mērījumu sistēmu un saskaņotas informācijas atklāšanas prakses uzlabojumi, lai varētu izstrādāt jēgpilnas ilgtspējības stratēģijas strukturētiem finanšu instrumentiem. VSP faktoru integrēšana šādu parāda vērtspapīru stratēģijās rada atšķirīgus izaicinājumus salīdzinājumā ar akcijām vai tradicionālajām obligācijām. Viens no galvenajiem šķēršļiem ir ierobežotā piekļuve individuālu aizdevumu datiem, jo aizņēmēju privātuma likumi ierobežo ieguldītāju iespējas iegūt sociālos rādītājus (piemēram, ienākumu līmeni vai mājokļu pieejamību) par konkrētiem aizdevumiem, no kuriem veidoti MBS vērtspapīri. Tas apgrūtina visaptverošu portfeļa VSP rādītāju analīzi.

Turpinās darbs, lai izstrādātu piemērotas ilgtspējības stratēģijas pārējiem NPIP. Panāktais progress tiek atspoguļots gada pārskatos.

4. Risku pārvaldība

NPIP finanšu risku kategorijā ir iekļauti tirgus, kredīta un likviditātes riski. Papildus šiem riskiem NPIP ir pakļauti klimata pārmaiņu riskiem, kas ir gan fiziskie, gan pārejas posma riski. Pārejas posma riski saistīti ar pāreju uz mazoglekļa ekonomiku, savukārt fiziskie riski – ar klimata pārmaiņu fizisko ietekmi. Eirosistēmas ietvaros Latvijas Banka izmanto klimata datu un klimata reitinga piegādātāju pakalpojumus, lai papildinātu ieguldījumu pārvaldības procesu un sniegtu ar klimatu saistīto finanšu informāciju atbilstoši Eirosistēmas kopējai nostājai.

Latvijas Banka piemēro augšupējo (*bottom-up*) pieeju klimata risku novērtēšanai, integrējot tos finanšu risku pārvaldības ietvarā. Ar klimatu saistītie riski tiek uzskatīti par esošo finanšu risku kategoriju pastiprinātājiem, kas tiek uzraudzīti vispārējā riska pārvaldības procesā.

Latvijas Bankas riska pārvaldības pasākumi aptver klimata riskus, ciktāl tie jau atspoguļojas aktīvu cenās, akciju cenu svārstībās un kredītriska rādītājos, piemēram, kredītreitingu aģentūru piešķirtajos vērtējumos.

Latvijas Banka ņem vērā klimata riskus valdības obligāciju turējumiem savos NPIP. Pārejas posma riski, kas pēc būtības ir ilgāka termiņa riski, ir atkarīgi no oglekļa emisijām un pārejas politikas, ko īsteno valdības un valsts iestādes. Turpretī fiziskie riski var ietekmēt finanšu aktīvu tirgus vērtību īstermiņā.

Latvijas Banka koncentrējas uz ārējo rezervju tradicionālajiem mērķiem – kapitāla saglabāšanu, likviditāti un atdevi. Pašlaik iespējas īstenot klimata risku pārvaldības pasākumus ir ierobežotas. Turklāt ilgtspējības stratēģijas tiek īstenotas, neaizēnojot citus Latvijas Bankas mandātā ietvertos ieguldījumu mērķus. Tomēr piesardzīgais riska pārvaldības ietvars iekļauj arī ar klimatu saistīto risku pārvaldību, jo šie riski var ietekmēt kredīta un tirgus faktorus, līdz ar to radot finanšu zaudējumus.

Ņemot vērā pašreizējo Latvijas Bankas aktīvu izvietojumu, ar klimatu saistītajiem riskiem īstermiņā un vidējā termiņā ir neliela ietekme uz finanšu riskiem. Tomēr gaidāms, ka šie riski ilgtermiņā palielināsies.

Uzlabojoties datu tvērumam un kvalitātei, portfeļu pakļautības klimata riskiem uzraudzība un ziņošana tiek pakāpeniski uzlabota un paplašināta. Šie centieni katru gadu tiek pārskatīti.

5. Rādītāji un mērķi

Šajā iedaļā sniegts trešais apkopojums par Latvijas Bankas NPIP klimata rādītājiem un mērķiem Eirosistēmas vienotās ar klimatu saistītās informācijas atklāšanas ietvaros: izmantojot vienotus datu rādītājus un kopīgus datu avotus, kuri sniedz gan retrospektīvu, gan uz nākotni vērstu informāciju par emitentiem. Rādītāju aprēķini veikti saskaņā ar TCFD ieteikumiem un sagatavoti par NPIP attiecīgā gada beigās. Dati sniegti par pēdējiem trim kalendārajiem gadiem. Četri galvenie rādītāji, kas veido pamatu Eirosistēmas kopējai informācijas atklāšanai par NPIP, ir: vidējais svērtais oglekļietilpīgums (WACI), oglekļietilpīgums, kopējās absolūtās SEG emisijas un oglekļa pēdas nospiedums.

Valdības obligāciju rādītāji aprēķināti, pamatojoties uz trim emisiju iedaļes metodēm: 1) emisijas valsts fiziskajās robežās (ražošanas emisijas), 2) emisijas, kas saistītas ar iekšzemes patēriņu (patēriņa emisijas) un 3) emisijas, kas saistītas ar valsts iestāžu un valdības izdevumiem (valdības emisijas). Ražošanas emisijas tiek norādītas, iekļaujot un izslēdzot zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM) ietekmi. Par ražošanas emisijām ziņo pašas valstis, savukārt visas pārējās emisijas modelē klimata datu piegādātāji. Šīs trīs emisiju iedaļes metodes ir savstarpēji papildinošas un nodrošina maksimālu pārredzamības pakāpi. Tomēr metodiku atšķirības dēļ valsts obligāciju un pārējo obligāciju emisiju aprēķini nav salīdzināmi un tāpēc tie tiek uzrādīti atsevišķi.

Rādītāji par starptautiskajiem, aģentūru un korporatīvajiem emitentiem ir balstīti uz to 1. pakāpes un 2. pakāpes SEG emisijām. Lai gan pagaidām 3. pakāpes SEG emisiju datu kvalitāte ir ierobežota un tas samazina šo datu uzticamību un salīdzināmību laika gaitā, šā ziņojuma teksta daļā pirmo reizi atspoguļots emitentu kopējais 3. pakāpes SEG emisiju apjoms par iepriekšējo gadu. 1., 2. un 3. pakāpes SEG emisiju datus sniedz paši emitenti vai arī tos modelē datu sniedzēji. Priekšroka tiek dota pašu emitentu sniegtajiem datiem, kad vien tādi ir pieejami. Galvenie kvalitātes un uzticamības jautājumi, kas saistīti ar 3. pakāpes SEG emisiju datiem ir šādi: 1) būtiska aplēšu nenoteiktība, 2) dažādu datu sniedzēju atšķirīgas aplēses un 3) metodikas jautājumi. Tādējādi rādītāji, kas balstīti uz 3. pakāpes SEG emisijām, tiek sniegti atsevišķi.

Kad vien iespējams, rādītāju aprēķināšanai ir izmantoti emisiju un finanšu dati, kas atbilst atsauces gadam. Tomēr atsauces gadu neatbilstība attiecībā uz nesenākajiem pārskata periodiem rodas tāpēc, ka emisiju dati parasti ir pieejami novēloti. Šis datu ierobežojums ir visredzamākais to pašu emisiju datu piemērošanā pārējiem emitentu vērtspapīriem 2023. un 2024. gadā un valdības emitentu vērtspapīriem no 2022. gada līdz 2024. gadam. Rezultātā vienīgās pārmaiņas, kuras var novērot, ir radušās NPIP sastāva un vērtspapīru tirgus vērtību pārmaiņu rezultātā, radot mākslīgu stabilitātes izjūtu attiecībā uz NPIP ar klimatu saistītajiem parametriem.

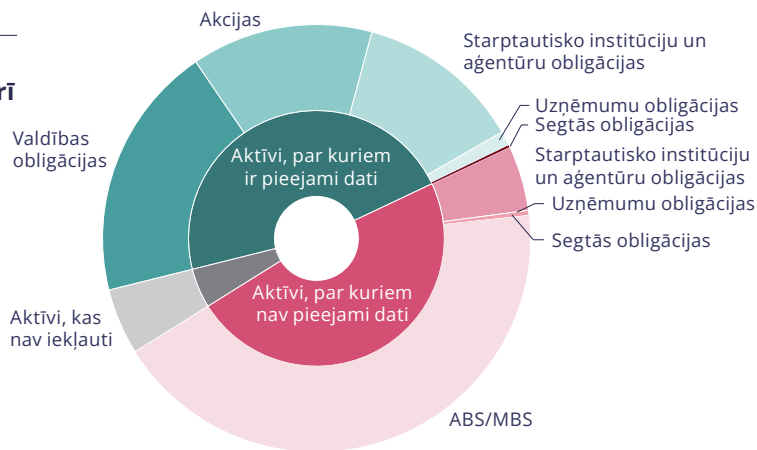
Nākamajos ziņojumos Latvijas Banka retrospektīvi pārskatīs rādītājus, kur vērtspapīru vērtībām piemērotas iepriekšējo gadu SEG emisijas. Šie atjauninājumi tiks veikti, tiklīdz kļūs pieejami attiecīgie dati. Ievērojot šo pieeju, šajā ziņojumā ir sniegti atjaunināti rādītāji par uzņēmumu sektora aktīviem 2022. un 2023. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējā ziņojumā ietvertajiem rādītājiem.

5.1. Ar klimatu saistītās informācijas atklāšanas rezultāti 2024. gadā

Turpmāk sniegtie aprēķini aptver 95 % no kopējās NPIP tirgus vērtības gada beigās. Tomēr zelts, naudas līdzekļi, negatīvās vērtspapīru pozīcijas, atvasinātie finanšu instrumenti un naudas ekvivalenti nav iekļauti klimata datu analīzē, jo tie pašlaik nav saderīgi ar šādu analīzi. Aprēķinu veikšanas laikā nebija pieejami SEG emisiju dati par ABS/MBS un daļu no starptautisko institūciju, aģentūru un uzņēmumu obligācijām. Tādējādi kopējais to aktīvu seguma rādītājs, par kuriem var veikt klimata datu analīzi, ir 47 %.

1. attēls

Klimata datu analīzes tvērums, NPIP tirgus vērtība 2024. gada 31. decembrī

Detalizētu aktīvu izvietojuma metožu, normalizēšanas un attiecināšanas faktoru aprakstu sk. [1. pielikumā](#).

Nozīmīgākā ietekme uz klimatu ir ieguldījumiem valdības un uzņēmumu vērtspapīros (uzņēmumu obligācijas un akcijas) (sk. 1. tabulu).

1. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji, NPIP 2024. gadā

	Valdības obligācijas			
	Uz ražošanu balstītās emisijas		Uz patēriņu balstītās emisijas	Valdības emisijas
	izņ. ZIZIMM	iesk. ZIZIMM		
Portfeļa lielums (milj. eiro)	1 190			
Kopējās absolūtās SEG emisijas (1. un 2. pakāpe, tCO ₂ e) <i>datu pieejamība</i>	228 153 100 %	198 945 100 %	269 456 100 %	24 744 100 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP, iedzīvotāju skaits, izdevumi) <i>datu pieejamība</i>	184 100 %	160 100 %	11 100 %	113 100 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro) <i>datu pieejamība</i>	184 100 %	160 100 %	217 100 %	20 100 %
Oglekļietilpīgums <i>datu pieejamība</i>	184 100 %	160 100 %	10 100 %	109 100 %

		Emitenti, kas nav valdības emitenti					Emitenti, kas nav valdības emitenti, kopā
		Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas	Uzņēmumu obligācijas	Segtās obligācijas	Akcijas	ABS/MBS	
Portfeļa lielums (milj. eiro)		1 075	91	12	844	2 632	4 654
Kopējās absolūtās SEG emisijas (tCO ₂ e)	1. un 2. pakāpe	14	17 936	2	19 417	0	37 369
	datu pieejamība	66 %	71 %	76 %	100 %	0 %	35 %
	3. pakāpe	37,338	119, 173	2 088	484 204	0	642 804
	datu pieejamība	66 %	71 %	67 %	100 %	0 %	35 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP, iedzīvotāju skaits, izdevumi)	1. un 2. pakāpe	0.3	203	1	56	0	36
	datu pieejamība	72 %	74 %	100 %	100 %	0 %	36 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	1. un 2. pakāpe	0.02	266	0.2	23	0	23
	datu pieejamība	66 %	71 %	76 %	100 %	0 %	35 %
Oglekļietilpīgums	1. un 2. pakāpe	0.3	219	1	55	0	78
	datu pieejamība	66 %	71 %	76 %	100 %	0 %	35 %

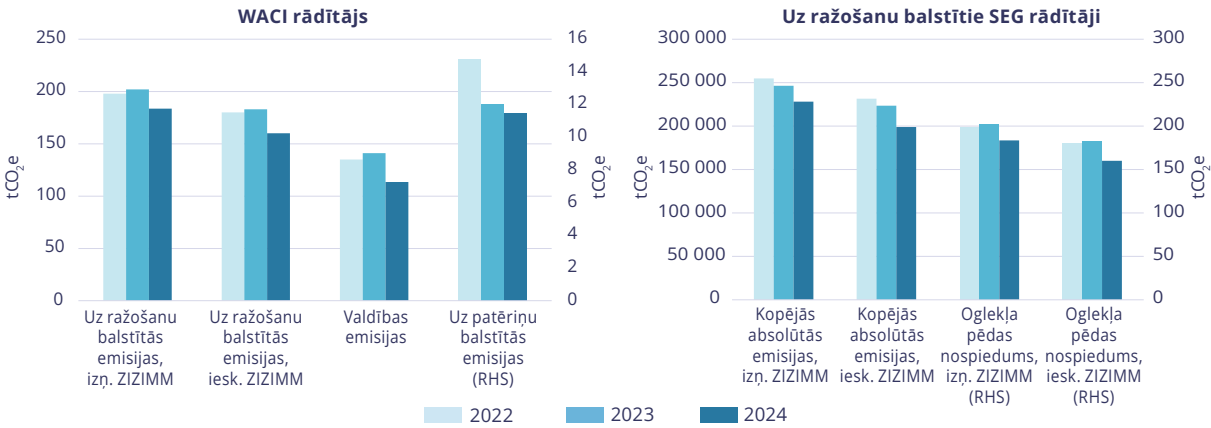
Dati: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati), C4F, Pasaules Banka un emitentu finanšu pārskati. Latvijas Bankas aprēķini.

Piezīme. Pašvaldību emitenti tiek uzskatīti par valdības sektora emitentiem. Procenti zem rādītājiem atspoguļo datu pieejamību, kas aprēķināta kā procentuālā daļa no ieguldījumiem (t. i., ieguldījumu tirgus vērtība/portfeļa tirgus vērtība), par kuru ir pieejami visi nepieciešamie dati (t. i., dati par SEG emisijām un finanšu dati). SEG emisiju datiem ir 1–3 gadu nobīde, tāpēc 2024. gada rādītāji atspoguļo 2023. gada uzņēmumu emisijas un 2022. un 2021. gada valdības emisijas. IKP, iedzīvotāju skaits, galapatēriņa izdevumi, ieņēmumi un EVIC dati ir par 2023. gadu. Parādītais portfeļa lielums tiek aprēķināts, izmantojot attiecīgā ieguldījuma tirgus vērtību neatkarīgi no ieguldījumam piemērotajiem uzskaites principiem. Rādītāji tiek aprēķināti, izmantojot akciju tirgus vērtību un obligāciju nominālvērtību. WACI, oglekļa pēdas nospiedums un oglekļietilpīgums atsevišķām aktīvu klasēm tiek atspoguļoti individuāli.

Pēdējos divos gados WACI un SEG emisiju rādītāju dinamika liecina par pakāpeniskiem uzlabojumiem (sk. 2. attēlu), tomēr, tā kā līdz šā ziņojuma sagatavošanas brīdim klimata dati par 2023. un 2024. gadu nebija pieejami, skaitļi par šiem gadiem atspoguļo tikai portfeļu sastāva un vērtspapīru tirgus vērtības pārmaiņas.

2. attēls

Pamatrādītāju attīstība attiecībā uz ieguldījumiem valdības obligācijās

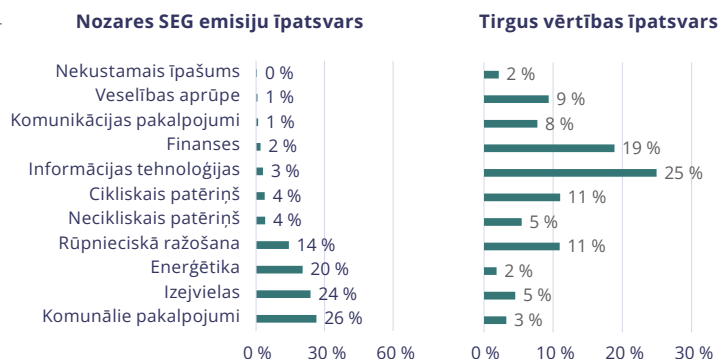
Dati: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati), C4F, Pasaules Banka. Latvijas Bankas aprēķini.

Piezīme. Paredzams, ka klimata dati par 2023. un 2024. gadu nākamajos ziņojumos tiks pārskatīti, ņemot vērā atjauninātos klimata datus. Izmantotas vērtspapīru vērtības gada beigās.

Uzņēmumu sektorā (gan obligāciju, gan akciju emitenti) komunālo pakalpojumu, enerģētikas un izejvielu nozares veido 70 % no kopējām oglekļa emisijām, bet tikai 10 % no to attiecīgās tirgus vērtības (sk. 3. attēlu). Tas izskaidrojams ar augsto oglekļietilpīgumu šajās nozarēs.

3. attēls

Uzņēmumu ieguldījumu (uzņēmumu obligāciju un akciju) sadalījums pa nozarēm

Dati: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati) un emitentu finanšu pārskati. Latvijas Bankas aprēķini, kas balstīti uz emitentu 1. un 2. pakāpes emisijām.

2024. gada beigās zaļo obligāciju īpatsvars fiksēta ienākuma ieguldījumos bija 1.9 %, savukārt ilgtspējības, ar ilgtspējību saistīto un sociālo obligāciju īpatsvars – 3.2 %.

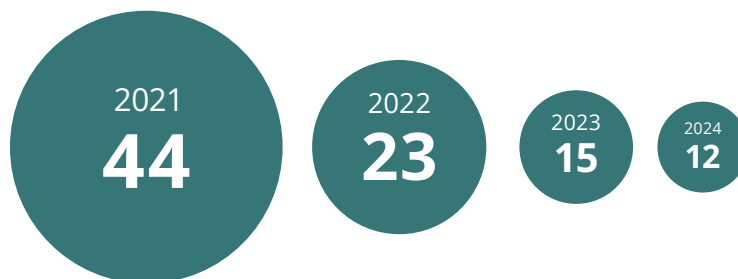
Ņemot vērā Latvijas Bankas piesardzīgo un apdomīgo pieeju, kā arī tās galvenos ieguldījumu mērķus, ilgtspējības stratēģiju iekļaušana NPIP tiek izvērtēta katram ieguldījumu portfelim atsevišķi. Patlaban nav noteikti dekarbonizācijas mērķi, kas aptvertu visus NPIP. Tiek pieņemts, ka valdības obligāciju dekarbonizācija notiks atbilstoši tam, kā attiecīgo valstu valdības izpildīs savas apņemšanās ievērot Parīzes nolīguma prasības. Starptautisko institūciju un aģentūru vērtspapīri atspoguļos to attiecīgo emitentu dekarbonizācijas gaitu. Tomēr attīstīto tirgu akciju portfelis ir strukturēts tā, lai sasniegtu klimatneitralitāti vēlākais līdz 2050. gadam. Kā aprakstīts 3.2.1 iedaļā, attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis ir strukturēts tā, lai uzlabotu tā VSP rādītājus, un globālais investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis ir pārstrukturēts tā, lai nodrošinātu atbilstību SFDR 8. panta fondu prasībām.

5.2. Attīstīto tirgu akciju portfelis

Kā aprakstīts 3.1. iedaļā, attīstīto tirgu akciju portfeļa pāreja tika veikta 2022. gada decembrī, nodrošinot portfeļa atbilstību Parīzes nolīguma noteikumiem. Tādējādi portfeļa oglekļa pēdas nospiedums atbilstoši stratēģijai samazinājās par 47 %. Līdz 2024. gadam portfeļa oglekļa pēdas nospiedums bija sarucis vēl par 48 % salīdzinājumā ar 2022. gada datiem, un tādējādi oglekļa pēdas nospieduma kopējais samazinājums kopš ilgtspējības stratēģijas īstenošanas ir 73 %.

4. attēls

Attīstīto tirgu akciju portfeļa oglekļa pēdas nospieduma dinamika (tCO₂e uz ieguldīto 1 milj. eiro)

Dati: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati) un emitentu finanšu pārskati. Latvijas Bankas aprēķini, kas balstīti uz emitentu 1. un 2. pakāpes emisijām.

Piezīme. Rādītāji ir noapaļoti, pārmaiņas aprēķinātas, izmantojot precīzus skaitļus.

Tā kā portfelim tiek piemērota īpaša ilgtspējības stratēģija, 2. tabulā ir sniegti detalizētāki dati nekā rādītāji, kuri aprēķināti par visiem ieguldījumiem, un tie ietver portfeļa ilgtspējības vadlīnijās noteiktos rādītājus un faktorus. Datus un aprēķinus, kas norādīti 2. tabulā, nodrošinājis ārējais pārvaldītājs.

2. tabula

Attīstīto tirgu akciju portfelis

Klimata un ilgtspējības rādītāji	Mērķa novirzes no etalona	Novirze no etalona pēc pēdējās līdzsvarošanas pārskata gadā
1. pakāpes SEG emisiju oglekļietilpīgums, balstoties uz komercsabiedrību ieņēmumiem (Carbon Intensity Scope (turpmāk – CIS) 1, revenue based)	-50 %	-75 %
2. pakāpes SEG emisiju oglekļietilpīgums, balstoties uz komercsabiedrību ieņēmumiem (CIS 2, revenue based)	-20 %	-21 %
3. pakāpes SEG emisiju oglekļietilpīgums, balstoties uz komercsabiedrību ieņēmumiem (CIS 3, revenue based)	-10 %	-11 %
1. un 2. pakāpes SEG emisiju un atsevišķu 3. pakāpes SEG emisiju oglekļietilpīgums (CIS 1, CIS 2, and selected CIS 3) (balstoties uz komercsabiedrību EVIC) ^	-50 %	-51 %
Dekarbonizācijas mērķis (atsauces rādītājs – 1. un 2. pakāpes SEG emisiju un atsevišķu 3. pakāpes SEG emisiju oglekļietilpīgums (CIS 1, CIS 2, and selected CIS 3) (balstoties uz komercsabiedrību EVIC)), attiecībā pret 2019. bāzes gadu^	-7 % gadā	N/P
Fosilā kurināmā rezervju faktors (Fossil Fuel Reserves Factor)	-30 %	-100 %
Zaļo iespēju faktors (Green Opportunities Factor)	+20 %	+21 %
Vienmērīgās pārejas faktors (Glide Path Transition Factor (forward looking factor))	+35 %	+36 %
Ārējā pārvaldītāja VSP svērtais kritērijs (ESG consensus score)	+10 %	+11 %
Dabas resursu tematika: ūdens pietiekamības, bioloģiskās daudzveidības, zemes izmantošanas un izejvielu ilgtspējīgas piegādes novērtējums (Natural Capital Theme Score (Water Stress Key Issue Score, Biodiversity & Land Use Key Issue Score, Raw Material Sourcing Key Issue Score))	+10 %	+11 %
Piesārņojuma un atkritumu tematika: toksisku emisiju, iesaiņojuma materiāla un to radītā piesārņojuma un elektronisko preču piesārņojuma novērtējums (Pollution and Waste Theme Score (Toxic Emissions & Waste Key Issue Score, Packaging Material & Waste Key Issue Score, Electronic Waste Key Issue Score))	+10 %	+19 %

Dati: Latvijas Bankas akciju portfeļa ārējais pārvaldītājs, MSCI ESG Research, Trucost, Thomson Reuters, MSCI. Stāvoklis pēc pēdējās līdzsvarošanas pārskata gadā, 2024. gada 22. novembrī.

Piezīmes. Rādītāji ir noapaļoti līdz vienam ciparam aiz komata, novirzes netiek aprēķinātas, izmantojot noapaļotus skaitļus.

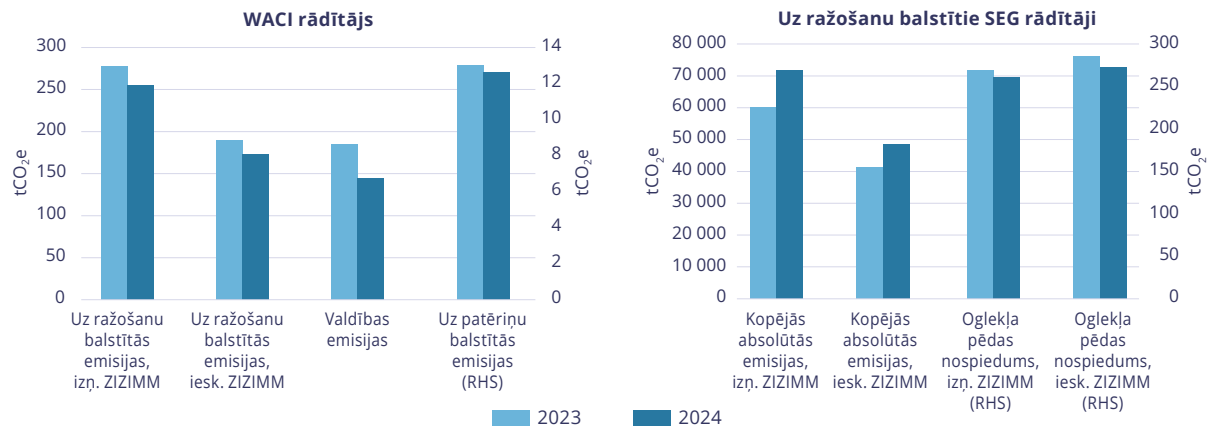
^Tiek piemērots stingrāks noteikums starp oglekļietilpīguma novirzes mērķi un dekarbonizācijas mērķi 7 % gadā – ja -50 % novirze no etalona ir lielāka nekā novirze, ko rada dekarbonizācijas mērķis 7 % gadā attiecībā pret bāzes gadu, tiek piemērota 50 % novirze.

5.3. Attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis

Kā aprakstīts šā ziņojuma 3.2.1 iedaļā, 2024. gada aprīlī attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelim tika piemērota ilgtspējības stratēģija un tā rezultātā gan WACI, gan oglekļa pēdas nospiedums ir acīmredzami samazinājies (sk. 5. attēlu un 3. tabulu). Kopējās absolūtās emisijas ir palielinājušās, ilgtspējības stratēģijas īstenošanas rezultātā pieaugot valdības obligāciju īpatsvaram.

5. attēls

Galveno rādītāju dinamika attiecībā uz ieguldījumiem valdības obligācijās attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelī pēc pārejas

Dati: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati), C4F, Pasaules Banka. Latvijas Bankas aprēķini.

3. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji attiecībā uz emitentiem, kas nav valdības emitenti, attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli pirms un pēc pārejas

	Emitenti, kas nav valdības emitenti	
	31.12.2023.	31.12.2024.
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP, iedzīvotāju skaits, izdevumi) <i>datu pieejamība</i>	860 62 %	202 58 %
Kopējās absolūtās SEG emisijas (1. un 2. pakāpe, tCO ₂ e) <i>datu pieejamība</i>	24 555 48 %	19 834 55 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro) <i>datu pieejamība</i>	591 48 %	255 55 %

Dati: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati) un emitentu finanšu pārskati. Latvijas Bankas aprēķini.

Pirms pārmaiņām portfeļa VSP rādītājs bija 46. 2024. gada beigās tas sasniedza 51, atspoguļojot 11 % pieaugumu.

6. attēls

Attīstības tirgu parāda vērtspapīru portfeļa VSP rādītāju dinamika

Dati: VSP rādītājs saskaņā ar etalona indeksa metodiku.

Secinājumi

Latvijas Banka savu ar klimatu saistītās informācijas atklāšanas ziņojumu ir sagatavojusi, lai nodrošinātu attiecīgo rādītāju pārredzamību. Latvijas Banka atzīst, ka ir liela neskaidrība par to, kad un cik lielā mērā ar klimatu saistītie riski varētu īstenoties, un kāda būs to ietekme uz ieguldījumu portfeļiem. Vienlaikus, attīstoties ar klimatu saistītās informācijas atklāšanas metodikai, uzlabosies arī informācijas atklāšanas ziņojumu kvalitāte. ES ilgtermiņa stratēģijas 2050. gadam mērķis ir panākt ES klimatneitralitāti līdz 2050. gadam saskaņā ar Parīzes nolīguma mērķi saglabāt globālās temperatūras pieaugumu būtiski zem 2 °C un turpināt centienus temperatūras pieauguma ierobežošanai līdz 1.5 °C. Atbalstot ES klimata stratēģijas un Parīzes nolīgumu, Latvijas Banka plāno turpināt ar klimatu saistīto risku pārvaldības sistēmas uzlabošanu, īpaši ņemot vērā šīs jomas strauji mainīgo raksturu datu pieejamības un kvalitātes, paraugprakses un regulējuma ziņā.

1. pielikums

SEG emisiju iedaļes metodes, normalizēšanas un attiecināšanas faktori

1. tabula

SEG emisiju iedaļe

Emitenta veids	Faktors	Piezīmes	Vienība
Uzņēmumi	1., 2. un 3. pakāpes SEG emisijas	1. pakāpe ietver tiešās SEG emisijas, kuru rašanās avotus kontrolē organizācija vai tie pieder organizācijai (piemēram, emisijas, kas saistītas ar degvielas sadedzināšanu apkures katlos, krāsnīs, transportlīdzekļos). 2. pakāpe ietver netiešās SEG emisijas, kas saistītas ar elektroenerģijas, tvaika, siltuma vai dzesēšanas enerģijas iegādi. 3. pakāpes emisijas ir visas netiešās emisijas (kuras nav 2. pakāpes emisijas) ziņotāja uzņēmuma vērtību ķēdē, t. sk. augšposma un lejasposma emisijas.	tCO ₂ e
Starptautiskās institūcijas un aģentūras			
Valdības	Uz ražošanu balstītas emisijas	Iekšzēmē saražotās emisijas valsts fiziskajās robežās, ietverot iekšzemes patēriņu un eksportu. Šī definīcija atbilst teritoriālo emisiju pieejai, kas Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencijā par klimata pārmaiņām (<i>United Nations Framework Convention on Climate Change</i>) izmantota attiecībā uz gadskārtējiem valsts pārskatiem. Ražošanas emisijas tiek norādītas, iekļaujot un izslēdzot ZIZIMM ietekmi, jo oglekļa dioksīda uzkrāšanās ātrumu atmosfērā ietekmē gan veģetācijas, gan augsnes pārmaiņas sauszemes ekosistēmās.	
	Uz patēriņu balstītas emisijas	Ar iekšzemes pieprasījumu saistītās emisijas, ņemot vērā tirdzniecības ietekmi. Šis rādītājs sniedz plašāku priekšstatu par valsts emisijām un risina oglekļa emisiju pārvirzes problēmu, kas rodas, transportējot saražotās preces uz valstīm, kurās preces vēlāk tiek patērētas.	
	Valdības emisijas	Centrālās valdības tiešās emisijas (piemēram, no ēkām, transportlīdzekļiem) un netiešās emisijas (piemēram, emisijas, kas saistītas ar enerģijas patēriņu, kā arī izdevumi, subsīdijas un ieguldījumi).	

2. tabula

SEG emisiju normalizēšana

Emitenta veids	Faktors	Piezīmes	Vienība
Uzņēmumi	Ieņēmumi	Kopējā ienākumu summa, kas gūta, pārdodot preces un pakalpojumus, kuri saistīti ar uzņēmuma pamatdarbību. Komerciālos ieņēmumus var dēvēt arī par pārdošanas apjomu vai apgrozījumu.	Milj. eiro
Starptautiskās institūcijas un aģentūras			
Valdības	Ražošana: IKP pēc pirktspējas paritātes (PPP)	IKP ir visu rezidentu ražotāju bruto pievienotās vērtības summa, pieskaitot visus produktu nodokļus un atņemot subsīdijas, kas nav iekļautas produktu vērtībā. Pirktspējas paritātes (PPP) konversijas faktors ir telpisks cenu deflators un valūtas konvertētājs, kas novērš valstu cenu līmeņu atšķirību ietekmi.	Milj. eiro
	Patēriņš: iedzīvotāju skaits	Kopējais iedzīvotāju skaits valstī.	Iedzīvotāji
	Valdība: galapatēriņa izdevumi	Vispārējos valdības galapatēriņa izdevumos (iepriekš vispārējais valdības patēriņš) ietilpst visi valdības kārtējie izdevumi par preču un pakalpojumu iegādi (ieskaitot atlīdzību darbiniekiem). Tas ietver arī lielāko daļu izdevumu valsts aizsardzībai un drošībai, bet neietver valdības militāros izdevumus, kas ir daļa no valdības kapitāla veidošanas.	Milj. eiro

3. tabula

SEG emisiju attiecināšana

Aktīvu klase	Faktors	Piezīmes	Vienība
Valdības obligācijas	IKP pēc PPP	Sk. "IKP pēc PPP" aprakstu 2. tabulā "SEG emisiju normalizēšana".	Eiro
Akcijas	EVIC	Parasto akciju tirgus kapitalizācijas fiskālā gada beigās, priekšrocību akciju tirgus kapitalizācijas fiskālā gada beigās un kopējā parāda un mazākuma līdzdalības uzskaites vērtību summa.	
Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas			
Uzņēmumu obligācijas			
Segtās obligācijas			

2. pielikums

Definīcijas

WACI mēra portfeļa ekspozīciju pret oglekļietilpīgiem emitentiem un ir izteikts tonnās CO₂ ekvivalenta (tCO₂e) uz 1 milj. eiro ieņēmumiem. Katra emitenta oglekļietilpīgums tiek aprēķināts, tā SEG emisijas normalizējot ar kādu ekonomiskās aktivitātes rādītāju. Valdības un pašvaldību obligācijām aprēķins sastāv no trim rādītājiem: pirmkārt, iekšzemes kopprodukts, izteikts pēc pirktspējas paritātes (IKP pēc PPP), uz ražošanu balstītām emisijām, otrkārt, iedzīvotāju skaits uz patēriņu balstītām emisijām un, treškārt, kopējie patēriņa izdevumi valdības emisijām. Pārējiem finanšu instrumentiem aprēķini veikti, balstoties uz ieņēmumiem. Portfeļa WACI tiek aprēķināts, katra emitenta oglekļietilpīgumu sverot ar tā īpatsvaru portfelī. WACI ir Eirosistēmas ar klimatu saistītās finanšu informācijas galvenais elements. Augsta datu pieejamība, datu normalizēšana un plaši izplatītā rādītāja izmantošana finanšu nozarē nodrošina salīdzināmību starp portfeļiem un laika gaitā. WACI nodrošina "ārēju skatījumu" (t. i., finanšu aspektu), ar kura palīdzību tiek novērtēta ar klimatu saistīto pārejas risku ietekme uz portfeli.

$$WACI = \sum_n^i \left(\frac{\text{vērtspapīra vērtība}_i}{\text{portfeļa pašreizējā vērtība}} \right) \times \left(\frac{\text{emitenta SEG emisijas}_i}{\text{emitenta ieņēmumi vai IKP pēc PPP, iedzīvotāju skaits, galapatēriņa izdevumi}_i} \right)$$

Kopējo absolūto SEG emisiju rādītājs nosaka ar portfeli saistītās emisijas, kas izteiktas tonnās CO₂ ekvivalenta. SEG emisijas tiek svērtas atbilstoši investora ieguldījumam emitenta kopējā kapitāla struktūrā (uzņēmuma vērtība, ieskaitot naudas līdzekļus (EVIC), vai IKP pēc PPP) un summētas, lai noteiktu portfeļa kopējās absolūtās SEG emisijas. Uz šo rādītāju tiek balstīts cits saistītais normalizētais rādītājs – oglekļa pēdas nospiedums. Tas nodrošina "iekšējo skatījumu" (t. i., vides aspektu), ar kura palīdzību tiek novērtēta portfeļa ietekme uz vidi.

$$\text{Kopējās absolūtās SEG emisijas} = \sum_n^i \left(\frac{\text{vērtspapīra vērtība}_i}{\text{EVIC vai IKP pēc PPP}_i} \times \text{emitenta SEG emisijas}_i \right)$$

Tā kā tas nav normalizēts rādītājs, salīdzināmība starp portfeļiem un laika gaitā ir ierobežota, portfeļa lielums ir galvenais rādītāju ietekmējošais faktors. Lai novērstu šo trūkumu un sniegtu holistisku skatījumu uz portfeļa emisijām, ir svarīgi atklāt papildu informāciju – oglekļa pēdas nospiedumu.

Oglekļa pēdas nospiedums ir normalizēts portfeļa kopējo absolūto SEG emisiju rādītājs, kur par normalizācijas faktoru tiek izmantota portfeļa tirgus vērtība un kurš izteikts tonnās CO₂ ekvivalenta uz ieguldīto 1 milj. eiro, tādējādi ļaujot salīdzināt dažāda lieluma portfeļus noteiktos laika periodos.

$$\text{Oglekļa pēdas nospiedums} = \frac{\sum_n^i \left(\frac{\text{vērtspapīra vērtība}_i}{\text{EVIC vai IKP pēc PPP}_i} \right) \times \text{emitenta SEG emisijas}_i}{\text{portfeļa pašreizējā vērtība}}$$

Papildus Eirosistēmas informācijas atklāšanas sistēmas elementiem Latvijas Banka publicē oglekļietilpīguma rādītāju, ko definē šādi:

$$\text{Oglekļietilpīgums} = \frac{\sum_n^i \left(\frac{\text{vērtspapīra vērtība}_i}{\text{EVIC vai IKP pēc PPP}_i} \right) \times \text{emitenta oglekļa emisijas}_i}{\sum_n^i \left(\frac{\text{vērtspapīra vērtība}_i}{\text{EVIC vai IKP pēc PPP}_i} \times \text{emitenta ieņēmumi, IKP pēc PPP vai iedzīvotāju skaits}_i \right)}$$

3. pielikums

Ar klimatu saistītie rādītāji 2022.–2024. gadā

1. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji, NPIP 2022. gadā

	Valdības obligācijas				Emitenti, kas nav valdības emitenti					Emitenti, kas nav valdības emitenti, kopā
	Uz ražošanu balstītās emisijas		Uz patēriņu balstītās emisijas	Valdības emisijas	Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas	Uzņēmumu obligācijas	Segtās obligācijas	Akcijas	ABS/MBS	
	izņ.	iesk.								
Portfeļa lielums (milj. eiro)	1 199				917	105	5	564	2 238	3 830
Kopējās absolūtās SEG emisijas (1. un 2. pakāpe, tCO ₂ e)	254 746	231 524	298 379	29 274	102	60 928	1	20 430	0	81 462
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	100 %	47 %	68 %	70 %	100 %	0 %	28 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP, iedzīvotāju skaits, izdevumi)	198	180	13	135	1	545	2	87	0	80
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	97 %	56 %	71 %	70 %	100 %	0 %	30 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	198	180	232	23	0	761	0	36	0	74
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	100 %	47 %	68 %	70 %	100 %	0 %	28 %
Oglekļietilpīgums	198	180	11	127	4	525	1	563	0	206
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	100 %	47 %	68 %	70 %	100 %	0 %	28 %

2. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji, NPIP 2023. gadā

	Valdības obligācijas				Emitenti, kas nav valdības emitenti					Emitenti, kas nav valdības emitenti, kopā
	Uz ražošanu balstītās emisijas		Uz patēriņu balstītās emisijas	Valdības emisijas	Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas	Uzņēmumu obligācijas	Segtās obligācijas	Akcijas	ABS/MBS	
	izņ. ZIZIMM	iesk. ZIZIMM								
Portfeļa lielums (milj. eiro)	1 179				998	116	11	666	2 424	4 215
Kopējās absolūtās SEG emisijas (1. un 2. pakāpe, tCO ₂ e)	246 369	223 504	291 215	27 657	11	45 529	2	18 390	0	63 932
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	100 %	61 %	69 %	85 %	100 %	0 %	32 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP, iedzīvotāju skaits, izdevumi)	202	183	12	141	0	580	1	74	0	69
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	99 %	70 %	74 %	100 %	100 %	0 %	35 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	202	183	238	23	0	535	0	28	0	46
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	100 %	61 %	69 %	85 %	100 %	0 %	32 %
Oglekļietilpīgums	202	183	10	125	0	754	1	72	0	180
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	100 %	61 %	69 %	85 %	100 %	0 %	32 %

3. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji, NPIP 2024. gadā

	Valdības obligācijas				Emitenti, kas nav valdības emitenti					Emitenti, kas nav valdības emitenti kopā
	Uz ražošanu balstītās emisijas		Uz patēriņu balstītās emisijas	Valdības emisijas	Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas	Uzņēmumu obligācijas	Segtās obligācijas	Akcijas	ABS/MBS	
	izņ. ZIZIMM	iesk. ZIZIMM								
Portfeļa lielums (milj. eiro)	1 190				1 075	91	12	844	2 632	4 654
Kopējās absolūtās SEG emisijas (1. un 2. pakāpe, tCO ₂ e)	228 153	198 945	269 456	24 744	14	17 936	2	19 417	0	37 369
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	100 %	66 %	71 %	76 %	100 %	0 %	35 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP, iedzīvotāju skaits, izdevumi)	184	160	11	113	0	203	1	56	0	36
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	100 %	72 %	74 %	100 %	100 %	0 %	36 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	184	160	217	20	0	266	0	23	0	23
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	100 %	66 %	71 %	76 %	100 %	0 %	35 %
Oglekļietilpīgums	184	160	10	109	0	219	1	55	0	78
datu pieejamība	100 %	100 %	100 %	100 %	66 %	71 %	76 %	100 %	0 %	35 %

4. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji emitentiem, kas nav valdības emitenti, NPIP 2024. gadā, ietverot 3. pakāpes emisijas

		Emitenti, kas nav valdības emitenti					Emitenti, kas nav valdības emitenti, kopā
		Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas	Uzņēmumu obligācijas	Segtās obligācijas	Akcijas	ABS/MBS	
Portfeļa lielums (milj. eiro)		1 075	91	12	844	2 632	4 654
Kopējās absolūtās SEG emisijas (tCO ₂ e)	1. un 2. pakāpe	14	17 936	2	19 417	0	37 369
	datu pieejamība	66 %	71 %	76 %	100 %	0 %	35 %
	3. pakāpe	37 338	119 173	2 088	484 204	0	642 804
	datu pieejamība	66 %	71 %	67 %	100 %	0 %	35 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP, iedzīvotāju skaits, izdevumi)	1. un 2. pakāpe	0	203	1	56	0	36
	datu pieejamība	72 %	74 %	100 %	100 %	0 %	36 %
	3. pakāpe	1 795	3 038	1 318	1 147	0	1 451
	datu pieejamība	72 %	74 %	87 %	100 %	0 %	36 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	1. un 2. pakāpe	0	266	0	23	0	23
	datu pieejamība	66 %	71 %	76 %	100 %	0 %	35 %
	3. pakāpe	99	1,610	237	574	0	493
	datu pieejamība	66 %	71 %	67 %	100 %	0 %	35 %
Oglekļietilpīgums	1. un 2. pakāpe	0	219	1	55	0	78
	datu pieejamība	66 %	71 %	76 %	100 %	0 %	35 %
	3. pakāpe	1 693	1 744	1 279	1 383	0	1 454
	datu pieejamība	66 %	71 %	67 %	100 %	0 %	35 %